
Vergaderjaar 2022–2023

36 350 IV

**Wijziging van de begrotingsstaten van
Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar
2023 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid Koninkrijksrelaties	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties	7
3.1	Artikel 1. Versterken rechtsstaat	7
3.2	Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	9
3.3	Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	12
3.4	Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	13
4	Niet-beleidsartikelen Koninkrijksrelaties	14
4.1	Artikel 6. Apparaat	14
4.2	Artikel 7. Nog onverdeeld	15
5	Beleid BES-fonds	16
5.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	16
6	Beleidsartikel BES-fonds	17
6.1	Artikel 1. BES-fonds	17

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV);
2. de begrotingsstaat voor het BES-fonds (H).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenaamde begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.G.J. Bruins Slot

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De eerste suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2023 (Kamerstukken II 2022/23, [36200 IV, nr. 1](#)).

Onderstaand is het overzicht te vinden van uitgaven in verband met coronamaatregelen van Koninkrijksrelaties (IV). Voor het BES-fonds (H) zijn er geen coronamaatregelen te melden.

Tabel 1 Extracomptabel overzicht coronamaatregelen Koninkrijksrelaties (bedragen x € 1.000)

Artikelnummer	naam maatregel/regeling	Bedrag verplichtingen 2023	Bedrag uitgaven 2023	Bedrag ontvangsten 2023	Relevante Kamerstukken
4	Landspakket Sint Maarten	2.878	2.878	0	Kamerstukken II 2021/22, 35925 IV, nr. 32
Totaal		2.878	2.878	0	

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 2 Ondergrenzen conform RBV 2023

Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Versterken rechtsstaat	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 10 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 20 mln.
8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
1. BES-fonds	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.

2 Beleid Koninkrijksrelaties

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)						
	Artikel-nummer	Uitgaven 2023	Uitgaven 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027
Vastgestelde begroting 2023		196.454	169.707	168.985	186.909	185.603
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Detentie vastgoed	1	- 16.000	16.000			
2) Grensbewaking	1	- 19.506				
3) Recherche capaciteit	1	- 12.235		- 575	- 18.499	
4) Rechtelijke macht	1	- 3.965				
5) Douane	1	- 3.450				
6) Onderhoud scholen Curaçao	4	- 9.800	9.800			
7) Klif Sint Eustatius	4	8.000	11.000			
8) Wisselkoersreserve	7	15.000	18.000			
9) Loon- en prijsbijstelling	7	8.541	8.535	8.728	9.792	9.704
10) Overige mutaties		- 5.605	776	- 206	- 206	- 207
Stand 1e suppletoire begroting 2023		157.434	233.818	176.932	177.996	195.100

Toelichting uitgavenmutaties

1. Detentie vastgoed

Deze kasschuif heeft betrekking op middelen voor het nieuwbouwtraject van de gevangenis op Sint Maarten. Deze middelen maken onderdeel uit van het totale bedrag van € 30 mln. dat door de Nederlandse regering beschikbaar is gesteld.

2. Grensbewaking

In het kader van de coronasteun aan de Caribische landen in het Koninkrijk levert de Koninklijke Marechaussee een bijdrage aan het versterken van het grenstoezicht. Op basis hiervan wordt het budget van € 19,5 mln. overgeheveld van de begroting van Konink rijksrelaties naar de begroting van Defensie, onderdeel Koninklijke Marechaussee.

3. Recherche capaciteit

Ten behoeve van het Recherchesamenwerkingsteam (RST) worden de jaarlijkse ondermijningsmiddelen beschikbaar gesteld aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor 2023 is dit een bedrag € 12,2 mln. inclusief de extra middelen in het kader van de landspakketten.

4. Rechtelijke macht

Dit betreft een overheveling van de beschikbaar gestelde middelen voor het Team Bestrijding Ondernijning (TBO) naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze mutatie betreft het TBO budget 2023 voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, het Openbaar Ministerie Aruba en het Parket Procureur Generaal.

5. Douane

Jaarlijks wordt er naar het ministerie van Financiën voor de versterking Grenstoezicht Aruba, Curacao en Sint Maarten € 3,5 mln. overgeboekt. Deze middelen worden gebruikt voor de inzet van douaniers.

6. Onderhoud scholen Curaçao

De regeling Onderwijshuisvesting Curaçao is bestemd voor het onderhoud aan scholen op Curaçao. In 2023 staat hiervoor € 15,0 mln. op de begroting. Naar verwachting wordt hiervan € 5,2 mln. in 2023 uitgegeven, omdat het onderhoud inmiddels is gepland en gedeeltelijk later zal plaatsvinden dan eerder werd gedacht. Het restant van € 9,8 mln. schuift daarom door naar 2024.

7. Klif Sint Eustatius

De erosieproblematiek op Sint Eustatius heeft ervoor gezorgd dat er een acute dreiging is ontstaan bij de klif. Er is een bedrag van circa € 19 mln. noodzakelijk voor de aanpak van de klif, waarvan circa € 8 mln. in 2023 en € 11 mln. in 2024 benodigd is. Middels herprioriteringen binnen het artikel is hier € 2,2 mln. beschikbaar gemaakt. De resterende € 16,8 mln. wordt toegevoegd vanuit andere artikelen uit de begroting.

8. Wisselkoersreserve

In 2022 is circa € 10,1 mln. aan wisselkoersreserve niet gebruikt. Deze middelen vloeien bij eerste suppletoire begroting 2023 door naar de begroting van 2023. Verder is in de afgelopen periode de koers van de euro aanzienlijk gedaald ten opzichte van de dollar. De ontwikkeling van de euro-dollar koers heeft in 2022 nadelige gevolgen gehad voor de wisselkoersreserve en in combinatie met de aanhoudende onvoordelige dollarkoers is de verwachting dat de reserve ontoereikend is om de koersverschillen voor 2023 en 2024 geheel op te vangen. Daarom wordt er voor 2023 € 4,9 mln. en voor 2024 € 18 mln. aan de wisselkoersreserve toegevoegd.

9. Loon- en prijsbijstelling

Dit is de loon- en prijsbijstelling van in totaal circa € 8,5 mln. voor het jaar 2023.

Toelichting ontvangstenmutaties

Tabel 4 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)						
	Artikel- nummer	Ontvangsten 2023	Ontvangsten 2024	Ontvangsten 2025	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027
Vastgestelde begroting 2023		1.090.372	48.861	178.646	198.318	122.095
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Leningen	5	77.201	1.097	8.253	5.581	5.581
Stand 1e suppletoire begroting 2023		1.167.573	49.958	186.899	203.899	127.676

1. Leningen

Jaarlijks worden de aflossingen op de liquiditeitsleningen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hergewaardeerd tegen de actuele wisselkoers plus toevoeging laatste jaar. Voor 2023 wordt er € 77,2 mln. toegevoegd.

3 Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

3.1 Artikel 1. Versterken rechtsstaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Versterken rechtsstaat (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amende- menten (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	76.166	0	76.166	- 55.156	21.010	19.451	3.249	- 13.646	4.735
Uitgaven	76.166	0	76.166	- 55.156	21.010	19.451	3.249	- 13.646	4.735
Subsidies (regelingen)									
Bestuurlijke aanpak	1.000	0	1.000	0	1.000	44	44	44	44
Oprachten									
Detentie - Algemeen	2.000	0	2.000	0	2.000	118	118	118	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties									
Detentie - Vastgoed	16.000	0	16.000	- 16.000	0	16.000	0	0	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken									
Grensbewaking (Defensie)	28.460	0	28.460	- 19.506	8.954	1.468	1.640	1.640	1.640
Recherchecapaciteit (JenV)	14.754	0	14.754	- 12.235	2.519	1.007	591	- 16.304	2.195
Rechterlijke macht (JenV)	9.115	0	9.115	- 3.965	5.150	550	592	592	592
Douane (Financiën)	4.837	0	4.837	- 3.450	1.387	264	264	264	264
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 6 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 1

	2023
juridisch verplicht	62%
bestuurlijk gebonden	32%
beleidsmatig gereserveerd	5%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	1%

Juridisch verplicht

Van het totale uitgavenbudget op artikel 1 is 62% juridisch verplicht.

Bijdrage aan (inter-)nationale organisatie

Detentie - Vastgoed

Deze kasschuif heeft betrekking op middelen voor het nieuwbouwtraject van de gevangenis op Sint Maarten. Deze middelen maken onderdeel uit van groter bedrag van in totaal € 30 mln. dat door de Nederlandse regering beschikbaar is gesteld (derde tranche liquiditeitssteun in december 2020, waarvan € 20 mln. voor nieuwbouw). Gelet op de doorlooptijd van Fase 1 van het traject wordt verwacht dat € 16 mln. in 2024 wordt uitgegeven.

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

Grensbewaking (Defensie)

In het kader van de coronasteun aan de Caribische landen in het Koninkrijk levert de Koninklijke Marechaussee een bijdrage aan het versterken van het grenstoezicht. Hiertoe is een protocol opgesteld en ondertekend tussen NL en Caribische landen. De inzet voor de Koninklijke Marechaussee is nader uitgewerkt in een dienstverleningsovereenkomst. Op basis hiervan wordt het budget van € 19,5 mln. overgeheveld van de begroting van Koninkrijksrelaties naar de begroting van Defensie, onderdeel Koninklijke Marechaussee.

Recherchecapaciteit (JenV)

Vanuit KR worden de jaarlijkse ondermijningsmiddelen ten behoeve van het Recherchesamenwerkingsteam (RST) beschikbaar gesteld aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor 2023 is dit een bedrag € 12,2 mln. incl. de extra middelen in het kader van de landspakketten. Daarnaast ontvangt het ministerie van Justitie en Veiligheid € 0,6 mln LPO vanuit KR over de eerder beschikbaar gemaakte middelen voor 2025. Tevens wordt voor 2026 de € 17,9 mln. en € 0,6 mln (LPO) RST-gelden overgeboekt ter waarde van € 18,5 mln.

Rechterlijke macht (JenV)

Dit betreft een overheveling van de beschikbaar gestelde middelen voor het Team Bestrijding Ondermijning (TBO) naar het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze mutatie betreft het TBO budget 2023 voor het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, het Openbaar Ministerie Aruba en het Parket Procureur Generaal, met uitzondering van de vergoedingen voor de uitzendingregeling [Voorzieningsstelsel Uitzendingen Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties \(VUBZK\)](#) en [Voorzieningenstelsel Buitenlandsetoeslagen Rechterlijke Ambtenaren \(VBRA\)](#).

Douane (Financiën)

Jaarlijks wordt er naar het ministerie van Financiën voor de versterking Grenstoezicht Aruba, Curacao en Sint Maarten € 3,5 mln. overgeboekt. Deze middelen worden gebruikt voor de inzet van douaniers.

3.2 Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Bevorderen sociaaleconomische structuur (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° suppletioire begroting (4)	Stand 1° suppletioire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	62.106	0	62.106	- 10.145	51.961	23.744	2.800	2.800	2.787
Uitgaven	62.106	0	62.106	- 13.320	48.786	24.538	3.594	3.594	3.580
4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba									
Subsidies (regelingen)									
Diverse subsidies				500	500	0	0	0	0
COHO	0	0	0	350	350	0	0	0	0
Opdrachten									
Opdrachten landen	1.649	0	1.649	0	1.649	98	98	98	98
COHO	0	0	0	4.400	4.400	0	0	0	0
Inkomstenoverdrachten									
Toeslagen op pensioenen NA	1.950	0	1.950	- 1.000	950	259	259	259	259
Bijdrage aan ZBO's/RWT's									
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	27.237	0	27.237	- 27.237	0	2.706	2.706	2.706	2.705
Bijdrage aan medeoverheden									
Onderwijshuisvesting Curaçao	15.000	0	15.000	- 9.800	5.200	9.800	0	0	0
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	2.878	0	2.878	12.372	15.250	13	13	13	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties									
Diverse bijdragen	133	0	133	0	133	8	8	8	8
4.2 Caribisch Nederland									
Subsidies (regelingen)									
Subsidies Caribisch Nederland	698	0	698	0	698	49	35	35	35
Opdrachten									
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	1.382	0	1.382	0	1.382	95	95	95	95
Opdrachten Caribisch Nederland				400	400	0	0	0	0
Inkomstenoverdrachten									
Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers	2.149	0	2.149	0	2.149	66	66	66	66
Bijdrage aan medeoverheden									
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	9.030	0	9.030	6.695	15.725	11.444	314	314	314
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 8 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 4

	2023
juridisch verplicht	36,8%
bestuurlijk gebonden	57,6%
beleidsmatig gereserveerd	4,9%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,7%

Juridisch verplicht

Van het totale uitgavenbudget op artikel 4 is 36,8% juridisch verplicht.

Artikel 4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba

Opdrachten

COHO

Dit betreft een reallocatie van € 4,4 mln. voor TWO vanaf het instrument *Bijdrage aan ZBO's/RWT's* naar het instrument *Opdrachten*, zodat deze uitgaven op het juiste instrument worden verantwoord.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)

Van het bedrag dat op de begroting 2023 staat voor het programma van TWO is de verwachting dat hiervan € 3,2 mln. in latere jaren tot betaling komt. Met deze kasschuif wordt het kasbudget verdeeld over de jaren 2024, 2025, 2026 en 2027.

Dit betreft daarnaast een reallocatie van € 24,1 mln. voor de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) vanaf het instrument *Bijdrage aan ZBO's/RWT's* naar de instrumenten naar de instrumenten *Bijdrage medeoverheden*, *subsidies*, *opdrachten* en personele en materiële uitgaven op artikel 6, zodat deze uitgaven op het juiste instrument verantwoord kunnen worden.

Bijdrage aan medeoverheden

Onderwijshuisvesting Curaçao

De regeling Onderwijshuisvesting Curaçao is bestemd voor het onderhoud aan scholen op Curaçao. In 2023 staat hiervoor € 15,0 mln. op de begroting. Naar verwachting wordt hiervan € 5,2 mln. in 2023 uitgegeven, omdat het onderhoud inmiddels is gepland en gedeeltelijk later zal plaatsvinden dan eerder werd gedacht. Het restant van € 9,8 mln. schuift daarom door naar 2024.

Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)

Er wordt € 12,4 mln. gerealloceerd voor de Tijdelijke Werkorganisatie vanaf het instrument *Bijdrage aan ZBO's/RWT's* naar het instrument *Bijdrage aan medeoverheden*, zodat uitgaven op het juiste instrument kunnen worden verantwoord.

Artikel 4.2 Caribisch Nederland

Bijdrage aan medeoverheden

Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht

De erosieproblematiek op Sint Eustatius heeft ervoor gezorgd dat er een acute dreiging is ontstaan bij de klif. Er is een bedrag van circa € 19 mln. noodzakelijk voor de aanpak van de klif, waarvan circa € 8 mln. in 2023 en € 11 mln. in 2024 nodig is. Middels herprioriteringen binnen het artikel is hier € 2,2 mln. beschikbaar gemaakt. De resterende € 16,8 mln. wordt toegevoegd vanuit andere artikelen uit de begroting.

Van de eindejaarsmarge 2022 wordt er € 1,0 mln. ingezet voor bestuursondersteuning.

3.3 Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Schuldsanering/ lopende inschrijving/ leningen (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Uitgaven	28.517	0	28.517	0	28.517	0	0	0	0
5.1 Schuldsanering Curaçao en Sint Maarten									
Leningen									
Schuldsanering	28.517	0	28.517	0	28.517	0	0	0	0
Ontvangsten	1.090.372	0	1.090.372	77.201	1.167.573	1.097	8.253	5.581	5.581

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 10 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 5

	2023
juridisch verplicht	100,0%
bestuurlijk gebonden	0,0%
beleidsmatig gereserveerd	0,0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,0%

Juridisch verplicht

Van het totale uitgavenbudget op artikel 5 is 100,0% juridisch verplicht en dit betreft volledig het instrument leningen.

Leningen

Het totale uitgavenbudget op artikel 5 is bestemd voor de leningen vanuit de schuldsanering van Curaçao en Sint Maarten via de begroting Koninkrijksrelaties. Dit is terug te voeren naar de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt in aanloop naar de nieuwe staatkundige verhoudingen per 10 oktober 2010. Daarbij heeft Nederland een oplossing geboden voor de toenmalige schuldenproblematiek door de verplichting op zich te nemen een belangrijk deel van de schulden van Curaçao en Sint Maarten over te nemen. Deze leningen zijn voor 100% juridisch verplicht.

Ontvangsten

Leningen

Jaarlijks worden de aflossingen op de liquiditeitsleningen van Aruba, Curacao en Sint Maarten hergewaardeerd tegen de actuele wisselkoers plus toevoeging laatste jaar. Voor 2023 wordt er € 77,2 mln. toegevoegd.

3.4 Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 Wederopbouw Bovenwindse Eilanden (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	1.000	0	1.000	380	1.380	0	0	0	0
Uitgaven	3.300	0	3.300	380	3.680	0	0	0	0
8.1 Wederopbouw									
Opdrachten									
Wederopbouw op Sint Maarten	3.300	0	3.300	380	3.680	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Geschatte budgetflexibiliteit

Tabel 12 Geschatte budgetflexibiliteit artikel 8		2023
juridisch verplicht		0,0%
bestuurlijk gebonden		100,0%
beleidsmatig gereserveerd		0,0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden		0,0%

Juridisch verplicht

Van het totale uitgavenbudget op artikel 8 is 0% juridisch verplicht.

4 Niet-beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

4.1 Artikel 6. Apparaat

Budgettaire gevolgen

Tabel 13 Budgettaire gevolgen artikel 6 Apparaat (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	22.924	0	22.924	7.050	29.974	1.210	1.210	1.210	1.210
Uitgaven	22.924	0	22.924	7.050	29.974	1.210	1.210	1.210	1.210
Personele uitgaven									
Eigen personeel	12.072	0	12.072	5.440	17.512	644	644	644	644
Inhuur externen	598	0	598	1.687	2.285	22	22	22	22
Materiële uitgaven									
Overige materiële uitgaven	10.254	0	10.254	- 77	10.177	544	544	544	544
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

Dit betreft een reallocatie van € 5,8 mln. vanaf het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's (begrotingsartikel 4) naar begrotingsartikel 6, zodat de apparaatskosten van de Tijdelijke Werkorganisatie op het juiste instrument kunnen worden verantwoord.

Inhuur externen

Dit betreft een reallocatie van € 1,3 mln. vanaf het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's (begrotingsartikel 4) naar begrotingsartikel 6, zodat de inhuurkosten externen van de Tijdelijke Werkorganisatie op het juiste instrument kunnen worden verantwoord.

4.2 Artikel 7. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen

Tabel 14 Budgettaire gevolgen artikel 7 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	3.441	0	3.441	22.026	25.467	18.912	- 106	- 71	- 28
Uitgaven	3.441	0	3.441	22.026	25.467	18.912	- 106	- 71	- 28
Onvoorzien	2.883	0	2.883	7.026	9.909	912	894	929	972
Wisselkoersreserve	558	0	558	15.000	15.558	18.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Onvoorzien

De de loon- en prijsbijstelling van 2023 van in totaal circa € 8,5 mln. is op het instrument *Onvoorzien* gezet. Hiervan is voor 2023 € 0,8 mln. uitgedeeld bij de artikelen. Verder is € 0,7 mln ingezet ter dekking van de klif St Eustatius. Voor de jaren 2024 tot en met 2027 is de loon- en prijsbijstelling grotendeels uitgedeeld bij de artikelen.

Wisselkoersreserve

Dit bestaat uit diverse mutaties.

In 2022 is circa € 10,1 mln. aan wisselkoersreserve niet gebruikt. Deze middelen vloeien bij eerste supplettoire begroting 2023 door naar de begroting van 2023.

De afgelopen periode is de koers van de euro aanzienlijk gedaald ten opzichte van de dollar. De ontwikkeling van de euro-dollar koers heeft in 2022 nadelige gevolgen gehad voor de wisselkoersreserve en in combinatie met de aanhoudende onvoordelige dollarkoers is de verwachting dat de reserve ontoereikend is om de koersverschillen voor 2023 en 2024 geheel op te vangen. Daarom wordt er voor 2023 € 4,9 mln. en voor 2024 € 18 mln. aan de wisselkoersreserve toegevoegd.

Voor de dekking van de klif St Eustatius op artikel 4 bijdrage aan medeoverheden wordt voor de jaren 2025 tot en met 2027 ieder jaar € 1,0 mln. van de wisselkoersreserve ingezet.

5 Beleid BES-fonds

5.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 15 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)						
	Artikelnummer	Uitgaven 2023	Uitgaven 2024	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027
Vastgestelde begroting 2023		53.094	46.583	49.482	49.064	48.445
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Loon en prijsbijstelling 2023	1	4.134	3.627	3.853	3.821	3.772
2) Toevoeging vrije uitkering Saba	1	770	770	770	770	770
3) Overige mutaties	1	113	113	113	113	113
Stand 1^e suppletoire begroting 2023		58.111	51.093	54.218	53.768	53.100

Toelichting

1. Loon- en prijsbijstelling

Dit betreft de meerjarige loon- en prijsbijstelling voor het BES-fonds.

2. Toevoeging vrije uitkering Saba

VWS heeft de afgelopen jaren de financiële middelen via een bijzondere uitkering verstrekt aan het openbaar lichaam Saba (OLS). Het OLS heeft de afgelopen jaren bewezen dat ze goed in staat is om haar taken zoals vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid goed uit te voeren. Daarom boekt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport € 0,8 mln. structureel over naar het BES fonds voor de toevoeging aan de vrije uitkering van Saba.

Tabel 16 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)						
	Artikelnummer	Ontvangsten 2023	Ontvangsten 2024	Ontvangsten 2025	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027
Vastgestelde begroting 2023		53.094	46.583	49.482	49.064	48.445
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	1	5.017	4.510	4.736	4.704	4.655
Stand 1^e suppletoire begroting 2023		58.111	51.093	54.218	53.768	53.100

Toelichting

1. Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

[Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba](#) (FinBES) dienen de uitgaven en ontvangsten over ieder uitkeringsjaar voor het BES-fonds gelijk te zijn. Ten behoeve van de dekking van deze uitgaven is een post ontvangsten geraamd.

6 Beleidsartikel BES-fonds

6.1 Artikel 1. BES-fonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 BES-fonds (bedragen x € 1.000)									
Omschrijving	Ontwerpbe- grotting 2023 (1)	Mutaties via NvW, ISB, moties en amendementen (2)	Vastgestelde begroting 2023 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Verplichtingen	53.094	0	53.094	5.017	58.111	4.510	4.736	4.704	4.655
Uitgaven	53.094	0	53.094	5.017	58.111	4.510	4.736	4.704	4.655
Bijdrage aan medeoverheden									
Vrije uitkering	53.094	0	53.094	5.017	58.111	4.510	4.736	4.704	4.655
Ontvangsten	53.094	0	53.094	5.017	58.111	4.510	4.736	4.704	4.655

Toelichting

Het BES-fonds kent geen budgetflexibiliteit. De openbare lichamen ontvangen middelen voor de aan hen toebedeelde en wettelijke taken.

Bijdrage aan medeoverheden

Vrije uitkering

VWS heeft de afgelopen jaren de financiële middelen via een bijzondere uitkering verstrekt aan het openbaar lichaam Saba (OLS). Het OLS heeft de afgelopen jaren bewezen dat ze goed in staat is om haar taken zoals vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid goed uit te voeren. Daarom boekt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport € 0,8 mln. structureel over naar het BES fonds voor de toevoeging aan de vrije uitkering van Saba.

De loon- en prijsbijstelling tranch 2023 is verwerkt, dit is € 4,1 mln. voor 2023, aflopend naar 3,8 mln. in 2027.

Ontvangsten

[Artikel 88, derde lid van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba \(FinBES\)](#) regelt dat bij (begrotings-)wet voor ieder uitkeringsjaar middelen van het Rijk worden afgezonderd ten behoeve van het BES-fonds. De uitgaven en de afgezonderde inkomsten over ieder uitkeringsjaar zijn aan elkaar gelijk. Gelet hierop is ten behoeve van de dekking van de uitgaven ten laste van het BES-fonds een post ontvangsten geraamd.